

Legenda k sociometrični klasifikaciji

Sociogram 5.5

1 Kazalo

Kazalo	1
Uvod	2
Sociometrični indeks posameznika	2
Približne meje za skupine 20-30 posameznikov	2
Indeks kohezivnosti anketirane skupine	2
Približne meje za skupine 20-30 posameznikov	3
Indeks skupinske integracije	3
Dvodimenzionalna sociometrična klasifikacija	3
Socialna preferenčnost	3
Socialni vpliv	4
Klasifikacijski sistem Coiea in Dodga	4
Viri in literatura	5

2 Uvod

Sociometrija se v današnjem času vse več uporablja, saj želimo čim več vedeti o ljudeh. Še posebej je to pomembno v razrednih skupnostih v osnovnih in srednjih šolah. Je pa tudi nepogrešljiv pripomoček trenerjev pri vodenju športnih ekip. Pokazatelj tega je kar nekaj obsežnih diplomskih nalog na Fakulteti za šport v Ljubljani.

S sociometrijo lahko merimo družabne značilnosti ekipe, povezanost med posamezniki, opredelimo, koliko je nekdo v skupini priljubljen, v kolikšni meri njegovo mnenje v skupini upoštevajo in se z njim družijo ali ne. Na kratko je sociometrija »metoda za merjenje družbenih odnosov v skupini«.

3 Sociometrični indeks posameznika

Vsak posameznik s svojim obnašanjem in značilnostmi vpliva na skupino in s tem oblikuje celotno podobo skupine. Za določitev tega se je v sociometriji razvil tako imenovani sociometrični status posameznika:

$$SS_n = 1 + \frac{\Sigma izbir - Mizbir}{N - 1}$$

M – (povprečno) število izbir (izbire, ki jih je imel posameznik na voljo)

N – število udeležencev preizkusa

M je v našem primeru 3, saj lahko vsak izbere po 3 člane skupine, vsota izbir pa je prikazana v zavihku Anketa v spodnjem delu okna.

Sociometrične indekse posameznika si lahko ogledate v zavihku Sociometrična klasifikacija glede na izbrano skupino dvodimenzionalne sociometrične klasifikacije.

3.1 Približne meje za skupine 20-30 posameznikov

Za manjše skupine so pokazatelji nekoliko nižji.

$SS < 0,90$	nizek sociometrični status
$0,90 \leq SS \leq 1,19$	srednji sociometrični status
$1,19 < SS$	visok sociometrični status

4 Indeks kohezivnosti anketirane skupine

Indeks kohezivnosti nam približno pove, koliko lahko upoštevamo meje v ostalih klasifikacijah. Čim bolj je skupina povezana, večji ima indeks in tudi rezultati so zaradi tega veliko bolj reprezentativni.

$$Ik = \frac{\Sigma \Sigma \text{vzajemnih izbir} / 2}{\Sigma_{max} \text{vzajemnih izbir}}$$

$$\Sigma_{max} \text{ vzajemnih izbir} = \frac{Mizbir * N}{2}$$

4.1 Približne meje za skupine 20-30 posameznikov

$Ik < 0,40$	šibka povezanost
$0,40 \leq Ik \leq 0,60$	srednja povezanost
$0,60 < Ik$	visoka povezanost

Za manjše skupine so pokazatelji nekoliko nižji.

5 Indeks skupinske integracije

Indeks skupinske integracije meri, koliko posameznikov v sociogramu ne prejme nobene izbire. Več kot je izoliranih oseb v skupini, manjši je indeks.

$$Si = \frac{1}{\text{število izoliranih oseb v skupini}}$$

6 Dvodimenzionalna sociometrična klasifikacija

Pri enodimenzionalnih klasifikacijah ponavadi uporabljamo le en tip izbire – pozitivne ali negativne in s tem anketirance razdelimo na bolj ali manj priljubljene.

Dvodimenzionalni sociometrični klasifikacijski sistem pa je kombinirana metoda pozitivnega in negativnega kriterija. Omogoča razločevanje anketirancev glede na dve dimenziji:

- socialna preferenčnost (*social preference*) – je meja socialne všečnosti
- socialni vpliv (*social impact*) – je meja socialne opaznosti

Glede na ti dve dimenziji, razdelimo anketirance na pet skupin:

- priljubljeni (*popular*) – z največjim številom + izbir
- zavrtni (*rejected*) – z najmanjšim številom – izbir
- prezrti (*neglected*) – z najmanjšim številom + in – izbir
- kontroverzni (*controversial*) – z največjim številom + in – izbir
- povprečni (*average*) – sredina

Grafični prikaz si lahko v programu Sociogram ogledate v zavihku Sociometrična klasifikacija.

Vrednosti z v nadaljevanju predstavljajo standardizirane izbire.

6.1 Socialna preferenčnost

$$\text{socialna preferenčnost} = z_p - z_n$$

6.2 Socialni vpliv

$$\text{socialni vpliv} = z_p + z_n$$

6.3 Klasifikacijski sistem Coiea in Dodgea

Kriteriji za umestitev učencev v sociometrične skupine po Coieu in Dodgeu (1988).

Sociometrična skupina	Socialna preferenčnost	Socialni vpliv
Priljubljeni	> 1.0	$z_p > 0 \wedge z_n < 0$
Zavrtnjeni	< 1.0	$z_p < 0 \wedge z_n > 0$
Prezrti	$z_p < 0 \wedge z_n < 0$	< -1.0
Kontroverzni	$z_p > 0 \wedge z_n > 0$	> 1.0
Povprečni	$1.0 \geq z_p - z_n \geq -1.0$	$1.0 \geq z_p + z_n \geq -1.0$

7 Viri in literatura

- Sociometrična preizkušnja, dr. Tanja Kajtna, uni. dipl. psih.
- Petrović, K. in Doupona, M. (1996). Sociologija športa. Ljubljana: Fakulteta za šport
- Socialno emocionalni odnosi kot spodbuda za oblikovanje novih znanj (2006).
Martina Miklavčič Šumanski, Igor Kolenc in Mirko Markič
- Multiple sources of data on social behavior and social status in the school: A cross-age comparison (1988). Coie J. D. in Dodge, K. A.